

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2013/327

BETREFT: reclame voor politieke partijen in een programmaboekje ter gelegenheid van een schoolfeest

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangstdatum: 21 april 2013

1.2. Verzoeker:

[X], ouder van een leerling .

1.3. Verwerende partij

- School: [A].

- Schoolbestuur: [B].

1.4. CZB

Per e-mail van 21 april 2013 stelt de verzoeker een vraag aan de Commissie.

Bij brief van 10 mei 2013 wordt de verwerende partij in kennis gesteld van de klacht, van de mogelijkheid om een verweerschrift in te dienen en van de datum en de plaats van de zitting waarop de klacht zal behandeld worden.

Per e-mail van 22 mei 2013 vraagt verweerder om uitstel. Op 24 mei wordt hem per e-mail meegedeeld dat zijn verzoek wordt voorgelegd aan de voorzitter van de Commissie. Op 29 mei wordt hem per e-mail meegedeeld dat de voorzitter instemt met zijn verzoek. Dit wordt op dezelfde dag ook meegedeeld aan de verzoeker. Verzoeker laat per kerende weten dit uitstel te aanvaarden.

Op 20 augustus 2013 wordt bij verweerder aangedrongen op een replek op de vraag van verzoeker. Op 3 september wordt de vraag om een replek herhaald, en wordt verweerder de nieuwe zittingsdatum meegedeeld.

Per e-mail van 9 september wordt verzoeker uitgenodigd voor de zitting. Op 10 september ontvangt het secretariaat het verweer. Diezelfde dag wordt dat verweer doorgestuurd naar verzoeker.

Zowel verzoeker als verweerder laten weten aanwezig te zullen zijn op de zitting.

2. INHOUD van de VRAAG

Verzoeker is ouder van een kind uit [A]. Op vrijdag 22 en zondag 24 maart 2013 organiseerde de school haar tweejaarlijks meisjesschoolfeest. Verzoeker was daar aanwezig op 24 maart. Aan de ingang was er een programmaboekje te koop tegen een zelf te kiezen prijs. Dat programmaboekje bevatte meerdere bladzijden politieke reclame. Eén van de bladzijden met politieke reclame (één kant politiek, de andere een interieurzaak) zat los in het boekje. Het moest door de kinderen, tijdens de schooluren, aan het boekje toegevoegd worden. Omdat het los zat, was op het einde van het schoolfeest (alvast op 24 maart toen hij zelf aanwezig was) de vloer bedekt met deze blaadjes.

Verzoeker stelt zich de vraag of een school reclame van politieke aard in een programmaboekje van een schoolfeest mag verspreiden en of een school de leerlingen mag inschakelen om een bladzijde aan dit boekje toe te voegen, rekening houdend met de politieke boodschap die erop verkondigd wordt.

3. REPLIEK van VERWERENDE PARTIJ

Volgens verweerder geeft verzoeker feiten verkeerd en onvolledig weer. Verweerder wenst een aantal elementaire zaken in een juist kader te plaatsen.

Verweerder schetst hoe de school zo'n 100 jaar geleden werd gesticht dankzij de (hoofdzakelijk anonieme) giften en geldelijke steun van verschillende donateurs, waaronder politieke mandatarissen.

Mettertijd gingen de anonieme steun en giften over in steun via publicitaire advertenties in een 'boekje' naar aanleiding van het schoolfeest. Deze steun werd gezocht in de lokale gemeenschap (in zowat alle strekkingen waaronder Open VLD, CD&V, SP, LBR...). Enerzijds om de kledij, het podium en alle andere kosten te betalen, anderzijds als extraatje voor de vele kosten die het vrij onderwijs diende te maken om haar gebouwen en werking te vrijwaren, sterker nog, te moderniseren.

Momenteel noemt men dit 'boekje' een 'programmaboekje'. Het bevat een woordje uitleg over de kinderen en haar leerkrachten, de visie, het programma van het feest enz. Daarnaast adverteren tal van mensen, zelfstandigen, ondernemingen, ... in dit boekje.

Er is volgens verweerder geenszins sprake van politieke propaganda. Dat er binnen de scholen mededelingen of activiteiten zouden plaatsvinden die rechtstreeks of onrechtstreeks de verspreiding van politieke ideeën meebrengen is volgens verweerder pertinent onwaar. De adverteerders in dit geval wensen de school veel geluk, adverteren "uit sympathie", wensen veel succes en/of zijn gewoonweg als gast aanwezig op dit feest.

Verweerder stelt te allen tijde ideologisch neutraal ten aanzien van elke politieke strekking te blijven. Men voert geen promotie ten aanzien van een bepaalde strekking of partij, integendeel, zowat alle politieke partijen zijn donateur.

Het feit dat een politieke partij vermeld stond op een losse- en niet vastgemaakte bladzijde in het boekje komt volgens verweerder door de laattijdige donatie van deze partij. Het boekje was immers al gedrukt en om die reden werd een extra blad aan het boekje toegevoegd.

Verweerder wijst erop dat op de dag van het feest aan de ingang het de mensen vrij staat een gift te deponeren in een mandje, waarna zij een programmaboekje kunnen ontvangen. Er is geen sprake van 'verkoop'. Het programmaboekje wordt door het secretariaat opgemaakt,

door een drukkerij in haar definitieve vorm gedrukt en aan de ingang aangeboden, zonder verplichtingen naar de aanwezigen. De kinderen werden volgens verweerder op geen enkel ogenblik betrokken bij het maken van het boekje.

Verweerder is niet van mening dat het aanvaarden van donaties en het vermelden van de donateurs in het programmaboekje afbreuk doet aan de verantwoordelijkheid van de school om een ruime maatschappelijke vorming mee te geven en het recht om het eigen opvoedingsproject uit te bouwen.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 23 september 2013 om 13 uur.

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;
Paul De Winne, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadsleden

- Verzoeker zelf
- Voor verwerende partij:
 - directeur van [A];
 - stafmedewerker VVKBaO.

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

* Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Art. 51.

§ 1. Een schoolbestuur mag informatie verstrekken over het eigen opvoedings- en onderwijsaanbod, maar het mag geen oneerlijke concurrentie voeren.

§ 2. Er mag in de school geen politieke propaganda gevoerd worden en er mogen geen politieke activiteiten worden georganiseerd.

§ 2bis. In afwijking van § 2 kunnen politieke activiteiten in de school worden toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Personeelsleden en leerlingen worden niet gevraagd of aangezet om aan deze activiteiten deel te nemen. Het schoolbestuur kan niet betrokken worden bij de organisatie van een politieke activiteit en houdt rekening met het beginsel van

gelijke behandeling bij de toepassing van deze bepaling.

Onder politieke activiteiten wordt hier verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

.....

* Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

5.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.3. Advies

5.3.1. Algemeen.

Politieke propaganda en politieke activiteiten in een school zijn verboden.

Op dat decretaal verbod van politieke propaganda en activiteiten werd met het decreet van 1 juli 2011 betreffende het onderwijs XXI in een afwijking voorzien. Sinds 1 september 2011 zijn politieke activiteiten in de school toegelaten buiten de periodes waarin er schoolactiviteiten zijn en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan een verkiezing. Onder politieke activiteiten wordt verstaan alle activiteiten die worden georganiseerd door politieke partijen of politieke mandatarissen van politieke partijen, waarvan de standpunten en gedragingen niet in strijd zijn met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

De versoepeling van het verbod geldt dus enkel ten aanzien van politieke activiteiten die in een school plaatsvinden buiten de periodes van de schoolactiviteiten en buiten de periode van 90 dagen voorafgaand aan de verkiezingen.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat het principe dat politieke propaganda en politieke activiteiten in een school niet toegelaten zijn, gehandhaafd blijft. De wetgever heeft een breed verbod op het oog gehad omdat het de bedoeling is dat het onderwijs in alle gevallen neutraal zou zijn ten aanzien van elke politieke activiteit. Ook een activiteit die geen politieke inhoud heeft, kan door de context waarin die wordt georganiseerd, moeten worden beschouwd als promotie voor een bepaalde politieke strekking of partij en dus als verboden politieke propaganda.

Het breed verbod op politieke activiteiten geldt ten aanzien van het schoolbestuur en de verschillende instanties binnen de school. Politieke propaganda en politieke activiteiten in de onderwijsinstellingen tijdens de schooluren, door welke persoon of instantie dan ook en ongeacht voor wie bestemd, zijn verboden.

Leerlingen, ouders en personeel kunnen niet via de school benaderd worden met informatie of gadgets die als propaganda voor of tegen een politieke partij moeten worden beschouwd.

5.3.2. Toepassing.

Het schoolfeest is een activiteit waarvan de organisatie valt onder de verantwoordelijkheid van de school. Dat die activiteit buiten de schooluren plaatsvindt en prioritair tot doel heeft aanvullende middelen te verzamelen volstaat niet om haar het karakter van een schoolactiviteit in ruime zin te ontnemen. Voor de Commissie lijkt het dan ook geen twijfel dat het schoolfeest onder het toepassingsgebied valt van het decretale verbod op politieke propaganda. Dit impliceert dat de aanwezigen op het schoolfeest de gerechtvaardigde verwachting mogen hebben niet benaderd te worden met informatie die als propaganda voor een politieke partij moet worden beschouwd.

De Commissie stelt vast dat in het programmaboekje dat op de dag van het schoolfeest aan de ingang verkrijgbaar was tegen een vrijblijvende gift, naast advertenties van plaatselijke ondernemingen, zelfstandigen, verenigingen en instellingen, meerdere advertenties zijn opgenomen van politieke mandatarissen uit verschillende partijen. Bij het merendeel van die laatste advertenties wordt de naam van de betrokken politieke partij uitdrukkelijk vermeld. Men kan er naar het oordeel van de Commissie niet naast kijken dat deze uitingen van sympathie tegelijkertijd moeten begrepen worden als een handige manier om de naambekendheid van de politieke partij waar de sympathisanten voor ijveren, te bevorderen. De Commissie neemt aan dat deze praktijk uit de lokale gemeenschap is gegroeid en bij veel bezoekers van het schoolfeest weinig of geen reactie oproept. Het blijft niettemin een bescheiden vorm van politieke propaganda waaraan de school haar medewerking niet kan verlenen. Alle ouders en bezoekers van een schoolfeest hebben het recht om ook niet met een dergelijke vorm van propaganda geconfronteerd te worden. De Commissie wijst op de ruime invulling die de decreetgever aan het verbod op politieke propaganda vanuit de school heeft willen geven.

De verweerder benadrukt dat hij zich neutraal opstelt en dat bijna alle politieke partijen als adverteerder werden opgenomen. De Commissie wil dit graag aannemen. Maar een lokale traditie en een consensus onder de meerderheid van de lokale politieke partijen kan geen afbreuk doen aan de duidelijke betrachting van de decreetgever voor een volledige politieke neutraliteit van initiatieven die van scholen uitgaan.

De Commissie stelt in dat verband volledigheidshalve vast dat niet alle partijen in het boekje vertegenwoordigd zijn en dat de verklaring van de vertegenwoordiger van het schoolbestuur ter zitting als zou iedere partij de kans gekregen hebben een advertentie te plaatsen de Commissie niet geheel overtuigend overkomt.

De vraagsteller stelt dat bij het jongste schoolfeest aan leerlingen werd gevraagd om de sympathiebetuiging van een partij die haar aanvraag blijkbaar laattijdig had ingediend, in de brochure in te voegen. Het losbladig karakter van dit laatste bericht, dat op die manier overal zou hebben rondgeslingerd, was precies een aanleiding voor het stellen van de vraag. De Commissie stelt vast dat de ontkenning van de kant van het schoolbestuur op dit punt alles behalve transparant en overtuigend was. Zij wijst er op dat evident elke vorm van medewerking van de leerlingen aan een of andere vorm van politieke propaganda uitgesloten is.

5.3.3. De Commissie komt tot volgend advies:

De vermelding van namen van politieke partijen bij sympathiebetuigingen in de programmaboekjes van een schoolfeest moet worden beschouwd als tevens een nastreven van grotere naambekendheid van de partijen waar de sympathisanten toe behoren en voor ijveren en geldt voor het schoolbestuur als een niet toegelaten vorm van medewerking aan politieke propaganda. Uiteraard kunnen leerlingen daar ook nooit bij betrokken worden.

Brussel, 23 september 2013

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter